№ 43.

GAZETA KORRESPONDENTA
WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 29. MAJA ROKU 1798. we WTOREK.

z Wiednia dnia 19. Maja.

Na d. 17. przybył tu z *Rastad* Ob. *Marescalchi*, pełnomocny poseł Rzpltey *Cisalpińskiey*, wraz z switą swoią. — Dyrektoryat sam żądał powrotu hrabiego *de Cobenzl* do *Rastad*. Mówią iż tam pracować teraz będą nad przywroceniem pokoiu, nie tylko dla *Niemiec*, ale nawet dla całey *Europy*. Ob. *Tallien* ma być w dalszym czasie ambassadorem przy naszym dworze.— Woyska także, które z *Czech* do *Rzeszy* wkroczyć miały, zatrzymane są w marszu.— *Turcy* iak słychać, chcą pod *Belgradem* zgromadzić woyska do 60,000. ludzi.— Kuryer przysłany tu od Dyrektoryatu nie miał troykolorowey kokardy, a przeieżdżaiąc obok strażow i przez szeregi woyska, wołał po *Niemiecku*: *gut freund*, dla powściągnienia rozruchu w pospolstwie. Mowią, iż dyrektoryat *Francuzki* przysłał go nie z żądaniem satysfakcyi względem zdarzenia na d. 13. Kwietnia, ale z przełożeniem innych interessow. — Dostoyność barona *de Thugut* w possessyach naszych *Włoskich* będzie także sama, iaka była naszych pełnomocnych ministrow w *Niderlandach*. Twierdzą tu zawsze, iż ieden z naszych arcy-xiążąt będzie miał urząd generalnego gubernatora *Wenecyi*.— Wyszedł rozkaz do *Węgier* powiększenia, znacznie kordonu od granicy *Tureckiey*.— Za zdaniem kommissyi woyskowey cała armia Cesarska będzie na nowo przebrana. Kaszkiety będą skassowane. Bataliony w manewrach nie będą oddzielnie czynnemi iak dotąd we zwyczaiu było, ale wspolnie działać maią.—Przyiechał tu sławny spiewak *Marchesi*, który iuż trzy razy w operze heroiczney *Piakus Król Epiru*, bawił tuteyszą publiczność.

Rząd nasz wydał rozkaz Pani *Etoubeville* rodem *Francuzce*, ażeby natychmiast wyiechała z *Wiednia*. Nie można być pewnym co dało powod do tego rozkazu, lecz wiadomo iest powszechnie, iż Generał *Bernadotte* i cała iego ambassada nader często przebywała w domu P. *Etoubeville*.

z Londynu dnia 11. Maja.

P. *Fox* na ostatniey sessyi klubu *Whig*, pił zdrowie *Samowładności Ludu*. Przez ten postępek ściągnął niełaskę królewską równie iak dawniey Xiąże *Norfolk*. Na radzie tayney król kazał sobie podać xięgę, w którey są zapisane imiona wszystkich taynych konsyliarzow królewskich, i własną ręką wymazał z niey imie P. *Foxa*, z powodu, iż iuż nie zasługnie na zaufanie iego. W niższey izbie zebrały się wszystkie członki oppozycyi z ciekawości, czyli nie będzie uczynione zaskarżenie postępku P. *Foxa*, nic iednak podobnego nie było. Pisma oppozycyine mowią, iż wiele konsyliarzów złożą teraz sami te dostoyność.— Wiadomo iż wzięty w niewolą kapitan fregaty *Francuzkiey Virginia*, O. *Bergeret*, był ztąd na słowo honoru do *Paryża* wysłany, w celu wymiany za niego *Sir Sidneya Smith*; gdy ten potrafił teraz uciec z więzienia, przeto O. *Bergeret* otrzymał znowu wolność powrócenia do Oyczyzny.— *Sir Sidney* na ostatniey liczney audyencyi J. K. Mci, był prezentowany Królowi i krolowy. Pospolstwo przyimowało go z okrzykami, gdy iechał do zamku. Wprzód ieszcze miał on konferencyą z królem, na którey był w tym samym ubiorze w iakim uciekał z *Francyi*. Podczas audyencyi zaś *Sir Sidney* był w swoim mundurze z orderem *Szwedzkim* który nosi. Ze wszystkich wiadomości pokazuie się iż ucieczka iego była umowiona. Miał nawet paszport, i uciekał przez ulicę do *Bulwardu* gdzie na niego poiazd gotowy czekał. Przy *Havre* o godzinie 12. w nocy wsiadł na łódź, a o 3. z rana spotkał fregatę *Argo*. Na teatrach tuteyszych grano sztukę stosowną do tego zdarzenia.— Baron *de Nolken* prezentowany był królowi iako agent do interessów handlowych *Szwecyi* i *Pomeranii*.— Aresztowany *Hastings* był iuż czwarty raz na indagacyi w radzie tayney. Papiery znalezione przy nim maią mieć ważne okoliczności, tyczące się *Irlandyi*.— Gdy wielu *Irlandczyków* swoie mieszkania wieyskie poopuszczali, przenosząc się do miast pobliskich, przez co rabunek tym łatwiey uskuteczniony bywa, przeto naywyższy *Sheriff* w *Typperary* rozkazał przez proklamacyą wszystkim takowym emigrantom, aby powrócili do swoich domow, i w nich kwaterunek dla woysk królewskich obmyślili. Proklamacya ta kończy się następuiącym dodatkiem. „Naywyższy *Szeryf* czuie bydź obowiązkiem swoim publiczne oświadczyć tu podziękowanie dla Pani *Bunbury*, która z pomocą, dwoch służących dom swoy tak walecznie obroniła, iż dwoch buntownikow iuż się do przedpokoiu iey wdzieraiących zupełnie odparła. Tym samym zaś spodziewa się, iż ten bohaterski postępek damy, rangą, pięknością, i obyczaiami zaszczyconey, okryie wstydem młodych rycerzow, którzy tak ochydnie z domow swoich uciekaiąc, zostawuią buntownikom nabitą broń, nie maiąc nawet tyle odwagi, aby z niey wystrzelić mogli. „ — Milicya w *Westsex* wezwana była od towarzystwa korresponduiącego *Londyńskiego* dla złączenia się z nim, lecz nadaremnie. Do Gen: *Morrison*, przysłany był także list w osobliwych wyrazach.— Rozłożenie woyska iest w tym sposobie, iż w 3. godzinach 150,000. iego ściągnąć może o 12. mil niemieckich od stolicy— Xiąże *de Berry* wyiechał wczoray do *Edymburga* odwiedzić hrabiego *d'Artois*, zkąd wkrótce do *Petersburga*, a potym do korpusu *Kondeusza* na *Wołyń* ma się udać.— Do flotty admirała *Bridport* pod *Brest* przypłynęły ieszcze dwa liniowe okręty.

P. *Fitzgerald* z dawney Familii pochodzący i znacznego maiątku, oskarżony o zdradę kraiu, został w hrabstwie *Kildare* przytrzymanym i do *Dublina* zawiezionym. Tu i owdzie zabieraią rozmaitym rzemieślnikom broń i piki, dla insurgentow przygotowane.— Xiąże *de Grafton* dawniey mocny stronnik oppozycyi, ofiarował rządowi naszemu konie i karetę w przypadku potrzeby, i zachęca wszystkie inne osoby do uczynienia podobnychże ofiar. Minister iest teraz wspieranym w przedsięwzięciach równie od przyiacioł iak nieprzyiacioł swoich. Xiąże *de Galles* chce teraz rozleglęyszą mieć kommendę, dotąd iest tylko pułkownikiem iednego regimentu. Lecz że xiąże *d'York* iest kommendantem *en chef* wszystkich woysk królewskich, przeto żądanię pierwszego będzie nieco trudnościom podlegać. Wszakże rząd stara się ile możności żądaniom xięcia dogodzić.— Admirał *Pringle* przybył z iednym okrętem liniowym *Chichester* do przylądku *dobrey nadziei*.— Xiąże *de Clarence* będzie pod kommendą Lorda *Duncan* dowodzić okrętem *Temeraire* od 98. armat.

Na zgromadzeniu obywatelow mieyskich *Londynu*, w każdym cyrkule odprawionym, uchwalono 1.) Iż wszyscy mieszkańcy zdatni do noszenia broni, ćwiczyć się w exercerunkach powinni. 2.) Iż *Aldermani* maią mieć nad niemi kommendę. 3.) Iż centralnym punktem do zbierania się będzie dom burmistrza, a w przypadku potrzeby cała massa pod dowodztwem Lorda *Majora* i *Aldermanow* wymaszeruie. Przyięto ten wniosek z głośnemi okrzykami, a P. *Price* radzca zawołał. „ pokażmy nieprzyiacielowi iż narod, a mianowicie *Londyn* iedno tylko serce, ieden duch, i iedną mocną rękę maią dla obronienia króla, praw, wolności i własności, przeciw nieprzyiacielowi, a nawet przeciw sile całego okręgu ziemi.— Admiralicya na wieżach starego Kościoła *Westminsterskiego* postawi telegraf.— Na zgromadzeniach Biskupow uchwalono, iż należące do duchowieństwa osoby nie mogą należeć do korpusu ochotnikow.— Fregata *Argo*, która przywiozła *Sir Sidneja*, popłynęła do wyspy *St-Marcou*.— Na 2. naszych okrętach w *St-Domingo* powstał bunt, który iednak uśmierzonym został.— Urzędowe pisma donosząc o wyroku śmierci na kapitana *Hollenderskiego le Clerc*, za to iż za fałszywe bankcetle towarow zakupił, dodaie iż rząd *Angielski* żadnego względu mieć nie będzie, do zmnieyszenia ostrości kar w tey mierze, i okazał to iuż w sprawie wspomnionego kapitana, za którym mocno się wdawano. a niektóre okoliczności nawet zdawały się bydź powodem do zwolnienia kary. *Francuz* także nazwiskiem *Bernard Huet* iest o podobneż przestępstwo oskarżony.

Dnia wczorayszego Admiralicya odebrała ważną wiadomość, iż iedna flottylla *Francuzka* z 60. szalupow i 5000. ludzi ekwipażu złożona, pod kommendą kapitana *Muskein*, uderzyła na wyspę *St-Marcou*, i została z znaczną stratą odparta. Sześć szalupow *Francuzkich*, miały podobno bydź zatopione, większa liczba mocno uszkodzona, a liczba zabitych i rannych dochodzić ma do 300. Kapitan *Muskein* w naywiększym nieporządku cofnął się do *Hogue*. Strata iego stałaby się nierównie większą, gdyby spokoyność morza nie była przeszkodziła naszym fregatom przyłożyć się do potyczki.

Kommissya przez izbę niższą wyznaczona na przeyrzenie papierow stosownych do obchodzenia się z jeńcami *Francuzkiemi* w *Anglii*, oświadczyła dnia wczorayszego, iż doniesienie Dyrektoryatu Rządowi podane, względem nieludzkiego postępowania z jeńcami *Francuzkiemi*, iest bez wszelkiego fundamentu; iż owszem jeńcowie *Angielscy* we *Francyi* doświadczaią przeciwnego prawom Narodow losu; iż wszystkie sprawiedliwe propozycye na zamianę jeńcow przez Rząd *Angielski* czynione, stale przez Dyrektoryat były odrzuconemi; iż nakoniec zasady prawa Narodow były zgwałcone w osobie *Sidneja Smith*.

CZYNNOŚCI PARLAMENTU.

Na d. 8. P. *Pitt* doniosł iz wkrótce poda pod roztrząśnienie pewne ustawy dążące do zabespieczenia handlu przeciw nieprzyiacielowi, tudzież tyczące się przywozu i wywozu towarow. A ponieważ bardzo wiele srebra zwożą teraz do *Anglii*, przeto żądać będzie, aby pewna tylko ilość srebra w mennicach wybiiana bydź mogła, iżby osoby prywatne swoie srebra na pieniądze przebiiać nie dawały.— P. *Tierney* chciał także w *Borough* zkąd iest reprezentantem obrany, uformować wraz z swemi przyiaciołmi korpus zbroyne, ale od dozorcy hrabstwa,

odebrał odpowiedź iż on i przyiaciele iego nie ſą uznani za zdatnych ludzi do ſłużenia oyczyznie. P. *Tierney* więc uſkarżaiąc ſię na to, żądał dochodzenia tey rzeczy, ale żądanie iego 141. głosami przeciw 22. odrzucone zoſtało.

z *Paryża dnia* 12. *Maja.*

Dziennik ſeſſyi Dyrektoryatu d, 20. *Floreal* (9. *Mają*) *roku* 6go.

Roku 6go Rzpltey *Francuzkiey* iedney i nierozdzielney 20. *Floreal* (9. Maja) o osmey godzinie z rana członki Dyrektoryatu zebrały ſię dla poſtanowienia losem ſtoſownie do artykułu 137. konſtytucyi, kto z nich ma uſtąpić na dniu 1. *Prairial* (20. Maja) — Miniſtrowie zoſtali wprowadzonemi.

Przygotowane były na ſtole dwa naczynia z ośmiu gałkami w śrzodku prożnemi, zamykaiącemi ſię, w które miały być wsuwane niżey opisane bilety.— Cztery z tych gałek koleyno były otworzone, a w każdey zamknięto ieden bilet z iednym numerem, zaczynaiąc na 1. kończąc na 4. Każdy bilet pisany był przez ſekretarza generalnego, i nim zoſtał w swoiey gałce zamknięty, wprzód był przez wſzyſtkie członki Dyrektoryatu czytanym, a gałki rozłożone były w dwa niżey wyrażone naczynia.

Sekretarz generalny zrobił potym cztery inne bilety. Na trzech napisano: *Członek Dyrektoryatu pozoſtaiący.* Na czwartym: *Członek Dyrektoryatu wychodzący.* Cztery na ſtole pozoſtałe gałki koleyno były otwierane, i w każdą z nich włożono ieden z wspomnionych biletow, po ich przeczytaniu i weryfikacyi przez wſzyſtkie członki. Każda gałka będąc z biletem zamkniętą, wkładana była w drugie naczynie. Naczynia te po ich odkryciu, były w rozmaitym ſpoſobie i pokilkakrotnie wſtrząsane dla pomięszania zawartych w nich gałek. Na ten czas każdy członek według ſtarszeńſtwa wieku koleyno wyciągał z pierwszego naczynia gałkę; ażeby podług wyciągnionego numeru poſtanowić porządek, iakim miały być wyimowane gałki z drugiego naczynia.

Po otworzeniu tych gałek czyli puszkow, numera wyciągnięte zoſtały naſtępuiącym ſpoſobem: Nr. 1. dla Ob. *François de Neuſchateau;* Nr. 2. dla Ob. *Barras;* Nr. 3. dla Ob. *Rewbell;* Nr. 4. dla Ob. *Lareveillere-Lepaux.* — Podług więc tego porządku, czynione było ciągnienie z drugiego naczynia. Bilet z napisem: *Członek z Dyrektoryatu wychodzący,* znalazł ſię w gałce wyciągnioney przez Ob. *François de Neuſchateau*, pokazało ſię, iż inne bilety miały napis: *Członek Dyrektoryatu zoſtaiący.*— Po czym oświadczono, iż członek Dyrektoryatu wychodzący 1. *Prairial* (20. Maja) na mocy 137. artykułu konſtytucyi, ieſt Ob. *François de Neuſchateau.*

Dyrektoryat ſtanowi, iż ninieyszy Dziennik natychmiaſt obydwom Radom zoſtanie przeſłany, i wypis iego w archivum Dyrektoryatu będzie złożony.

Piąty Dyrektor Ob. *Merlin* nie losował z przyczyny, iż zaſtępował mieysce po *Barthelemy,* i ma zoſtawać na tym urzędzie przez pułpięta roku.

Trzeciego dnia potym, Rada 500. przyſtąpiła do ułożenia liſty kandydatow do nominacyi nowego Dyrektora. Liſta wotuiących była 532. OOb. *Treilhard, Monge, Garat,* i *Brune,* otrzymali zupełną większość.—Po nich naywiękſzą liczbę kresek mieli OOb. *Gohier, Ernouf, Geniſſieux, Moulins, Berthier, Pleville, Taleyrand, Petiet, Beurnonville, Colombelle, Cambaceres, Duval* z Dep: *niższey Sekwany, Camus* i *Kleber.*— Dnia jutrzeyszego odprawiać ſię będzie nowe kreſkowanie.

Przybył tu nowy poseł Rzpltey *Helweckiey* Ob. *Zeltner.*— Poseł nasz w *Hollandyi* Ob. *Delacroix,* przyiął nominacyą swoią do ciała prawodawczego.— Generał *Menou* ieszcze do *Tulonu* nie odjechał.— Z *Chalons nad Soną* donoszą, iż Gen: *Buonaparte* przeieżdżał tamtędy do *Tulonu.* Mniemaniem ieſt tu powszechnym, iż obeyrzawszy uzbraiania poczynione, poiedzie ztamtąd do *Raſtad.* Tym czasem urzędowe pisma dziś ieszczę nic nie donoszą o odieździe G. *Buonaparte.*— Okolice *Granvilly* doſtarczaią same 5000. maytkow do wyprawy *Angielſkiey.*— *Poultier* donosi, iż Ob. *Mengaud* sprawuiący intereſſa nasze w *Szwaycaryi* podał swoią dymiſſyą. — Po długich sporach Rada 500. przyięła nakoniec projekt w 98. artykułach, podany przez Ob. *Bailleul* imieniem Kommiſſyi wyznaczoney do rozpoznania elekcyow. Wſzyſtkie nie republikanckie i przeciwne prawom elekcye deputowanych są odrzucone, przyięte zaś tylko dobre i zgodne z prawami. *Tomas, Robert Lindet* i wielu innych odsuniętych zoſtało. Wyrokiem tym zagrodzone ieſt wniyście do ciała prawodawczego wszyſtkim rojaliſtom i burzycielom.

Miniſter ſkarbowy Ob. *Ramel* ma być także odmienionym, ſłychać iż będzie poſłanym do *Hagi* na mieysce Ob. *Delacroix.* — Przeznaczaią za naſtępcę po nim Ob. *Godin.* — Podroże Ob. *Lapeyrouse* w około świata w r. 1785. przedſiewzięte, a wydane teraz przez Generała *Milet Mureau*, ieſt dzieło iedno z nayważnieyszych, iakie od dawnego czasu we *Francyi* wyszło, epoka w którey uſkutecznione zoſtało, okazuie wſzyſtkim narodom, iż rząd pomimo szturmow wielkiey i zadziwiaiącey rewolucyi, opiekuie ſię ſtatecznie kunsztami i naukami.—Mowią, iż Ob. *Guillemarde* maiący uſtąpić z Rady 500. uda ſię do *Madrytu* na mieysce Ob. *Truguet.* — Ob. *Caillard* miniſter pełnomocny Rzpltey *Francuzkiey* w *Berlinie,* zoſtał odwołanym; Zapewniaią, iż mieysce iego zaſtąpi Ob. *Sieyes* na nowo do Rady 500. obrany.— Ob. *Grouvelle* miniſter pełnomocny Rzpltey w *Danii* żądał i otrzymał uwolnienie dla powrocenia na nieiaki czas do *Francyi,* gdzie od kilku lat był nieprzytomnym.— Mówią iż *Neuſchateau* otzyma urząd miniſtra intereſſow wewnętrznych, a teraźnieyszy miniſter zoſtanie ſzeſem pierwszey dywizyi, po Ob. *Cheſſet* mianowanym do ciała prawodawczego. — *Boniface* dozorca więzienia w *Temple,* oddanym będzie do ſądu z powodu ucieczki *Sidneia Smith,* którey podług wielu mniemania, zdawał ſię sprzyiać.— Dyrektoryat wydał rozkaz, ażeby na znacznieyszych drzwiach pałacu *Louvre,* położono napisy: *Pałac Narodowy Nauk i Kunsztow.*— Po tylu odmianach u nas zaszłych, wprowadzono także odmianę do naszego języka, śmietankę nazywaią teraz *aryſtokracyą mleka,* a elegantow *czarnemi głowami.* —*Faujas de St Fond* odjeżdza teraz na brzegi *Renu,* i pracuie nad wielkim i kosztownym dziełem *O petryfikacyach przy Maſtricht,* do którego iuż 70. kopersztychow ma wybitych. Może będziemy mieć także od niego opisanie okolic *nadreńſkich.*

Liſty z *Hogue* pod dniem 8. Maja pisane zawieraią, iż w pierwſzym attaku przeciwko wyspom *S. Marcouf,* 4. naszych ludzi zabitych, 10. rannych i ieden ſtatek zatopionym zoſtał, lecz z tego przypadku nikt nie zginął. Drugi attak powinien iuż być dokonanym, ieżeli wiatry były pomyślne.

Naypowszechnieysze tu ieſt zdanie, iż flotta *Tulońſka* przeznaczona ieſt na oswobodzenie portu *Cadix* od oblężenia. To mniemanie (mówi *Kuryer Londyńſki*) cale nie zdaie nam ſię mieć podobieńſtwa. Na coby ſię miała przydać obecność Generała *Buonaparte* i woyſk do wylądowania, ażeby ten zamiar przyprowadzić do ſkutku? Eſkadra morza śrzodziemnego, i flotta *Hiszpańſka* razem złączone, niebyłyżby dosyć mocne na ſtrzeżenie morza, i na zabranie z *Breſt* Generała *Buonaparte* z iego woyſkami, bez wyſtawiania ich na przeyście przez ciesninę *Gibraltarſką,* dla przybycia do *Irlandyi.* Co do nas, ieſteśmy przekonani, iż ta tak zadziwiaiąca wyprawa, przeznaczona ieſt na inne morze.

z *Bruxelli dnia* 11. *Maja.*

Donoszą z *Dunkierki* iż z tamtego portu oraz z *Calais* i *Boulogne* wyiść ma dywizya z 30. uzbroionych szalupow kanonierſkich złozona, i zgromadzić ſię ma do *Havre.* Wiele batalionow armii *Włoſkiey* na brzegach *Dunkierki* teraz znayduiących ſię maią wſieść na wielką liczbę płaſkich batow. Te woyſka z pod kommendy Gen: *Grenier,* maią bydź przeznaczone do attakowania wysp *Jersey* i *Guernsey.* Domyślaią ſię nawet iż plan tego oddzielnego attaku, ieſt częścią powszechney wyprawy, którey uſkutecznienie ieſt bliſkim. Te domyſły na tym ſię szczegulniey zasadzaią, iż *Buonaparte* zoſtawił iednego z swoich Adjutantow, w którym ma naywiękſze zaufanie do kierowania pomienioną wyprawą.

z *Ratyzbony dnia* 10. *Maja.*

Odpowiedź, którą dał miniſter Cesarſki hrabia *Colloredo* pod d. 14. Kwietnia, na notę podaną sobie przez ambaſſadora *Francuzkiego* Ob. *Bernadotte* zpowodu zaszłego zdarzenia w *Wiedniu,* była naſtępuiąca „ Miniſter gabinetowy hrabia *Colloredo* ma honor na rozkaz Cesarſki oświadczyć ambaſſadorowi Rzpltey *Francuzkiey.* Iż J. C. Mość przytrafione zeszłey nocy bezprawia i rozruchy przyiął z żywym żalem, iż ſkoro tylko zoſtał o nich uwiadomionym, wydał natychmiaſt rozkazy wczoray ieszcze kommendantowi woyſka i miniſtrowi policyi, a z ich znaiomey gorliwości i dokładnego ſtarania nie powątpiewa, aby zamiary iego dopełnione nie były, ile tylko okoliczności dozwolić mogą, iż Cesarz Jmć życzy ſobie, aby Ob. ambaſſador nie chciał nalegać o wydanie sobie paszportu, iż zoſtawia iemu samemu rozważenie nieprzyzwoitości z sprzecznych pogłoſkow o niesnaſkach między obu mocarſtwami powſtać mogących, pogłoſkow do których da niezaprzeczony powod nagły wyiazd ambassadora z *Wiednia.* J. C. Mość rozkazał hrabiemu *de Saurau* i baronowi *de Degelmann,* aby dziś ieszcze udali ſię do Ob. ambaſſadora dla dochodzenia i zweryfikowania wszyſtkich szczegułow tego zdarzenia, z satyśfakcyą oboiey ſtrony odsunięcia sprawiedliwych powodow do użalania ſię z ſtrony ambaſſadora.— J. C. Mość wkładaiąc na niżey podpisanego obowiązek uwiadomienia Ob. ambaſſadora o tych ſkłonnościach iego, rozkazał razem przyłączyć zapewnienie o nie odmienney chęci J. C. Mci w utrzymaniu ſtatecznym przyiaźni i szczęśliwie przywróconey harmonii między obu mocarſtwami, chęci względem którey naydokładnieysze dopełnienie wszyſtkich warunkow w *Campo Formio* umowionych naymnieyszey wątpliwości z ſtrony Cesarza Jmci nie zoſtawia.— Miniſter gabinetowy pospiesza z zapewnieniem Ob. ambaſſadora o swoim wysokim szacunku (podpisano) Colloredo.

z *Raſtad dnia* 14. *Maja.*

Nota odpowiednia na notę miniſtrow *Francuzkich* pod d. 3. Maja, dnia dziſieyszego ułożona, oddaną zoſtała miniſtrowi pełnomocnemu J. C. Mci. Ta nota zawiera w sobie w treści:— Deputacya Rzeszy nalega, ażeby bieg *Renu,* i śrzodek iego koryta, przyięte były za granice między dwoma kraiami; i ażeby wyspy tey rzeki należały do tey części linii, na którey są położone; a zatym żadna z ſtron umawiaiących ſię nie ma mieć poſſeſſyow na przeciwnym sobie brzegu. Przyimuią ſię propozycye ſtosowne do drog nadbrzeżnych, i budowania nadbrzegiem *Renu.* Deputacya ſkłania ſię także na przyſtąpienie do wszyſtkich układow, które wypływać będą z wspolnego panowania na *Renie.* Co do przewozu, cła, opłat, i nowych w tey mierze proponowanych urządzeń, potrzeba mieć dokładną ich szczegułow wiadomość, a dalsze w tey mierze śrzodki, będą mogły być ułożone i uſtanowione w osobnym handlu i żegługi traktacie. Poki to nienaſtąpi, rzeczy w dawnym trwać będą ſtanie. Długi któremi kraie na lewym brzegu są obciążone, z wielu przyczyn nie mogą być na prawy brzeg przenieſione. Nie można zezwolić na zburzenie fortecy *Ehrenbreitſteinu,* ponieważ nie ieſt wiadomo, iaka odpowiadaiąca temu nadgroda od Rzpltey *Francuzkiey* będzie podana. Co ſię tycze poſſeſſyow rycerſkiego ſtanu Rzeszy na lewym brzegu, ſzlachta nie ma być uważana, tylko iako właściciele prywatni, którym miniſtrowie *Francuzcy* w notach ſwoich zapewnili nietykalność poſſeſſyi. Co do zrzeczenia ſię dla Rzpltey *Francuzkiey* i sprzymierzonych iey Rzpltych, Rzeſza przyſtałaby na to w tey nadziei, iż podobne zrzeczenia ſię z ich ſtrony także będą czynione, i że również odſtąpione będą wszyſtkie pretensye i żądania, do których woyna ſtać ſię mogła powodem.— Deputacya kończy dopraszaiąc ſię o odpowiedź na punkta, na które ieszcze dotąd nie odpisano.,,—

Dnia 15. *Maja.*

Oſtatniey nocy przybyli z *Paryża* dway kuryerowie do miniſtrow *Francuzkich.* Jeſt iuż teraz rzeczą pewną, iż Generał *Buonaparte* poiechał do *Tulonu*, i bytność tu iego ieſt bardzo wątpliwa.— Zapewniaią, iż *Treilhard* mianowany będzie do Dyrektoryatu.— G. *Bernadotte* odeſłał ſwoich ſłużących. Domyślaią ſię, iż wyiedzie do armii.

G. *Bernadotte* bawi tu bardzo prywatnie, i żadnym obcym miniſtrom wizyt nie oddaie.—Przy donieſieniu urzędowym przez miniſtra *Cesarſkiego* Hr: *de Lehrbach* o zaszłey w miniſterium *Wiedeńſkim* zmianie, można było iasno poznać iż *Cesarz* ſkłonił ſię do tey zmiany ieszcze przed zdarzeniem na d. 13. zaszłym.— Wiadomości z *Paryża* donoszą iż ieżeli Ob: *Talleyrand* przyimie nominacyą swoią do Rady 500. Ob: *Bourgoing* urząd miniſtra intereſſow zagranicznych obeymie.— Po przybyciu tu hrabiego *de Cobenzl,* ſłychać iż zaraz rozpocząć ſię maią negocyacye między legacyą *Pruſką i Francuzką,* które nayſkuteczniey dzieło pokoiu przyśpieszyć maią. Znaiomy Kardynał *de Rohan,* bawi ſię teraz o 2. ztąd mile w *Baden,* dla używania kąpieli. Ma teraz lat 63. Sprawuiący tu intereſſa iego będzie muſiał wyiechać, gdyż będąc emigrantem, uraził przez to legacyą *Francuzką.*

Jakkolwiek pewność utrzymania pokoiu ieſt niezaprzeczoną, wszelako obawia ſię wielu nowego pożaru woyny na wschodzie, utrzymuiąc iż wyprawa *Egipſka* ieſt tylko do niey pozorem.— W czaſie rozwagi nad oſtatnią notą *Francuzką,* legacya *Saſka* naywięcey sprzeciwiała ſię nowym żądaniom *Francuzkim,* utrzymuiąc iż te niezgadzaią ſię z przyiętą zasadą oznaczaiącą *Ren* za granicę.— Szlachta udzielna *Rzeszy* podała także pismo do Deputacyi i legacyi *Francuzkiey,* w którym wyraża, iż niemaiąc żadnego głosu na ſeymie Rzeszy, nie mogła być ani za, ani przeciw woynie. Prawa iey zasadzaią ſię na tym tylko, iż niepodlegaią żadnemu innemu ſądowi, iak sądowi naywyższemu Rzeszy. Szlachta ta nie ma iako wspolna korporacya żadnego właściwego territorium, ieſt tylko połączeniem prywatnych osób, pod przewodnictwem wybranego z pośrzod ſiebie Konsyliarza, który utrzymuie wspólne intereſſa do ich osób i poſſeſſyow ściągaiące ſię. Sami ſkładaią w proporcyą maiątku potrzebne na to wydatki. Z odſtąpieniem lewego brzegu *Renu* tracą kantony ſzlacheckie w wyższym i niższym *Renie* całkowitą swoią exyſtencyą. Są oni albo poſſeſſorami dóbr, albo poſſeſſorami tych okręgow, które ich juryzdykcyi podlegaią. Poſſeſſor dobr nie może utracać swoiey własności bez naruszenia kontraktu towarzyſkiego. Teraz gdy

Rzplta obięła lewy brzeg *Renu*, mieszkańcy iego muszą prawom iey podlegać, ale też prawa nie powinny im odmawiać swoiey opieki. Rzplta przyięła zasadę indemnizacyow, gdyż ieſt sprawiedliwą, lecz zasady powinny rozciągać ſię do wszyſtkiego, w powszechności. Gdy wieś iedna utraca co z ſwoiey całości, ma w tym względzie tyleż prawa, ile ma xięſtwo, które także część swoią utraca. Wspomnione kantony wiele iuż ucierpiały w ciągu woyny, a członki ich zupełnie byliby zniszczonemi gdyby im indemnizacya odmowioną była.

z Brünn dnia 19. *Maja.*

Naynowsze liſty z *Semlina* potwierdzaią powtórnie zwycięztwo odnieſione przez *Basmana-Oglu* pod *Widdynem.* Oto są bliższe okoliczności tego zwycięztwa: Pewny *Allin Basza* pokazał ſię niespodziewanie z znacznym korpusem z ſtrony *Kallifat* pod *Widynem* nie doznawszy żadney w ſwoim marszu przeszkody. Dozwolono mu nawet wziąść ſtanowiſko i oszańcować ſię na przeciw fortecy. Lecz gdy iuż był bliſkim ukończenia tak trudney pracy swoiey, nagle ianczarowie *Basmana-Oglu* wpadaią, biorą szturmem szańce, i wszyſtko w pień wycinaią, co tylko szybko ucieczką ratować ſię nie mogło. Rzeź była ſtraszną. Nie tylko armaty, ammunicye ſtały ſię łupem zwycięzcy, lecz ośmielony swym zwycięztwem uderzył ieszcze na drugi oddział woyſka W. *Sułtana*, i ten z znaczną korzyścią w zdobyczy i niewolnikach zniosł do szczętu. O dowodzcy woyſk *Tureckich Allin Baszy* dowiedzieć ſię nie można, gdzie ſię obrocił, to tylko pewna, iż go między trupami nie znaleziono.— W takowych potyczkach handel obuſtronny doznaie wszelkiego bespieczeńſtwa i opieki od *Basmana-Oglu*, handel nawet wodny ieſt otwarty. Niedawno kilka bogato ładownych okrętow przybyło do *Semlina*, które z tamtąd przez *Orsowę* do czarnego morza popłyneły. *Turecka* kommenda odebrała z *Semlina* przyprowadzonych z *Wiednia* Grekow, dla zawiezienia ich do *Konſtantynopola.*— Na d. 4. Maia przybył do *Belgradu* nadzwyczayny kuryer z *Macedonij*, którego depesze iak nayspiesznicy do pośła *Tureckiego* w *Wiedniu* przeſłano. Mówią, iż przywiozł wiadomość o powszechney insurrekcyi w *Grecyi.* Czekamy na potwierdzenie, rownie iak tey pogłoſki, iakoby w wspomnioney wzwyż potyczce xiążę *Wołoſki* doſtał ſię w niewolę *Basmaua-Oglu.*

z Frankſurtu dnia 12, *Maja.*

Woyſka *Francuzkie z Friedberg, Butzbach, Höhſt,* i *Rödelsheim* wyszły, domyślaią ſię, iż do *Szwaycaryi.* Mówią iż Generał *Shauenbourg* chce armią swoią do 70,000. ludzi wzmocnic.— W *Strażburgu* rozpocząć ſię maią wkrotce roboty około wyſtawienia nowych fortyfikacyow.—Do *Moguncyi* przyszło wiele ciężkiey artylleryi. Znayduią ſię także armaty 24. funtowe nowego wcale kształtu, są one przez połowę krótsze od dawnych, z większym iednak obwodem dyametru.— W *Norymberdze* wyszło pismo oświadczaiące życzenia obywatelow tego miaſta, iżby ſkładać mogli miaſto *Rzeszy* nikomu niepodległe; w tym celu wzywa magiſtrat tego miaſta do zanieſienia proźb swoich do Cesarza Jmci i Rzpltey *Francuzkiey.*— Podług obrachunku wszyſtkich kontrybucyow w gotowiźnie i innych potrzebach i sprzętach wybranych przez woyſka *Francuzkie,* wynoſić te maią do 745.190,000. liwrow.

z Manheimu dnia 14. *Kwietnia.*

Hrabia *de Cobenzl* odprawił drogę z *Wiednia* do *Raſtad* w 98. godzinach, lubo ſię około dzieſięć godzin zabawił w *Munich*, gdzie miał konferencyą z przybyłym tam umyślnie G. *Mack.* Zapewniaią tu, iż w krótkim czaſie zawarty będzie traktat pokoiu między *Francyą* i *Rzeszą*, i że rząd *Francuzki* przyſtąpił iuż do sprawiedliwych i umiarkowanych propozycyow, które mu były przez dwór *Wiedeńſki* i *Berlińſki* podane.

G. L. Baron *de Staader* pisał do Ob. *Hatry* Generała kommenderuiącego armią *Moguncką* liſt z *Friedberg* w *Bawaryi* pod d. 8. Maja. W tym liście uſkarza ſię na kommendantow woyſk *Francuzkich*, otaczaiących *Ehrenbreitſtein*, za przeſtępowanie przez nich linii poſtanowionych rozmaitemi konwencyami między kommendantami obydwóch ſtron wzaiemnie zawartemi. Zali ſię naywięcey na G. *Goulou*, z przyczyny ściſłego opasania *Ehrenbreitſteinu*, a przez to zatamowania żywności do *Thal*, którego mieszkańcy bliscy są oſtateczney nędzy. Uprasza go zatym, ażeby odprowadzić kazał woyſko z pod *Ehrenbreitſteinu* do dawnych iego ſtanowiſk, i ażeby podobnę czynności zoſtawił do urządzenia zgromadzonym na ten koniec obydwóch narodow miniſtrom.

Od granic Szwaycaryi dnia 11. *Maja.*

Ob: *Rapinat* naſtępca w urzędzie po Ob: *Lecarlier*, wydał dnia 5. w *Zurich* Proklamacyą do mieszkańcow kantonow *Glaris*, *St. Gall*, *Appenzel*, *Underwald*, *Uri*, *Sargans*, *Zug*, *Switz*, i *Turgowii*, w treści naſtępuiącey; Obywatele, toczyła ſię krew braci waszych, kray wasz ſtał ſię nieszczęśliwey woyney teatrem; Nie wy daliście do tego powod, lecz nieprzyiaciele waszey spokoyności, te niebespieczne ieſteſtwa, które pod zaſłoną Religii, potrafiły w was wmowić iż *Francuzi* naſtawali na wasze obrządki. Mężni i cnotliwi wieyscy mieszkańce, wychodźcie z waszego błędu. *Francuzi* ſą waſi przyiaciele, nie chcą oni naruszać ani waszey Religii, ani waszych zdań, ani waszych własności, ſtaraią ſię tylko was o waszym prawdziwym dobru przekonać. Słuchaycie głosu rozumu wołaiącego was do wolności; iey każdy Republikanin polityczne winien uszanowanie. Co do waszych mniemań o Religii, powtarzam iż ſię wcale o nie lękać nie macie. Przyięta iuż w wielu kantonach konſtytucya, ieſt dla was poręką nieograniczoney wolności sumienia. *Francuzi* Przyiaciele waſi, zaręczaią wam onę z tą dobrą wiarą i rzetelnością którą ſię wielki Narod zaszczyca.—

(podpisano) Rapinat.

Dnia 12. *Maja.*

W Kantonie *Soleure* nowe zaszły zamięszania. Wieśniacy w wielu mieyscach ścieli drzewo wolności, chcieli zapalić miaſto *Olten* i zamordowali kilku *Francuzow.* Przyczyną tego zamięszania miało być domaganie ſię złożenia kapitałow pożyczonych przez członki bywszey Regencyi w *Soleure*, i wywiezienie Obrazu N. Panny *Puſtelnikow.* Woyſka *Francuzkie* ruszyły ſię natychmiaſt do *Olten*, a miaſto *Arau* ma być do ſtanu obrony przyprowadzone. — Poſłano także mały korpus woyſka *Francuzkiego* do *Sionu*, dla wypędzenia z tego miaſta insurgentow *niższey Walezyi*, których liczba do 3000. ludzi dochodzi, i którzy są dobrze uzbroieni i w artylleryą opatrzeni. Aresztowali oni kilku Elektorow znayduiących ſię w *Sionie*, a Rezydent *Francuzki* ledwie przed ich zapalczywością uszedł.

Ob. *Tscharner*, który był poſłany do *Paryża*, powrocił iuż do *Berny*; Przywiozł z ſobą zapewnienie Dyrektoryatu, iż papiery na 280. tyſięcy funtow ſterlingow znalezione w ſkarbie *Berneńſkim*, zwrocone zoſtaną do kaſſy narodowey *Helweckiey.* Włożona kontrybucya znacznie zmnieyszoną zoſtała. Zapewniaią także, iż uſtaną wſzyſtkie rekwizycye dla armii, i że woyſka *Francuzkie* w *Swaycaryi*, utrzymywane będą kosztem Rzpltey *Francuzkiey.*

Uſkarżano ſię iż wielka liczba kantonow pociągnie za sobą wielkie wydatki na adminiſtracyą,: Z tego powodu Gen: *Shauenbourg*, wraz z Ob: *Rapinat* uczynili nowy podział, który poſłali Ciału prawodawczemu do *Arau.* Podług niego będzie tylko 12. kantonow pod imieniem Departamentow Rzpltey *Helweckiey.* W małych kantonach trzy Departamenta, to ieſt: — 1.) Departament miaſt Nadreńſkich, zawieraiący *Uri, Schivitz, Undervald i Kernwald, Zug*, wraz z *Engelberg* i *Gersuu*; głowne miaſta *Schwitz.*— 2.) Depart: *Linth* zawierać będzie *Glaris*, *Sargans*, *Werdenberg*, *Gambs*, *Sax*, wyższą część *Toggenburga*, *Gaſter*, *Rappersweil*, z wszyſtkiemi przyległościami; głowne miaſto *Glaris*,— 3.) Depart: *Senthes* zawierać ma *Appenzel*, *Rheinthal*, aż do zamku *Blatten*, miaſto *St-Gall*, kraie bywszego Opata, *Toggenbourg* aż do *Humelwald.* Ten podział przyięty zoſtał przez Ciało prawodawcze *Helwetow* z niektòremi małemi odmianami; a na żądanie Generała *Francuzkiego*, nowy podział całey *Helwecyi* wkrotce ma bydź poſtanowiony.

Na rozkaz Dyrektoryatu agenci *Francuzcy* w *Szwaycaryi* zatrudniaią ſię teraz ułożeniem granic między *Francyą* i *Helwecyą.* Podług linii która ma bydź zakreślona, wſie na zachod *Bazylei* położone, z biegiem rzeki *Birs*, przyłączone będą do *Francyi*, toż samo ſtanie ſię z *Dornach* i innemi częściami które klinem wchodzą do kantonu *Soleure.*

Głoszą za rzecz pewną, iż Rzpla *Francuzka* żąda od *Szwaycaryi* góry *Tufe* bliſko *Dolle*, ażeby tamtędy poſtanowić z *Paryża* do *Genewy*, drogę, która dawniey szła na *Cergue*, *Nion* etc: W zamianę tego ofiaruie *Celigny i Coudre*, wſie dawniey *Genewſkie.* Zapewniaią także, iż domaga ſię poſtanowienia kanału między iezioṛami *Leman i Yverdun.*— Dnia wczorayszego przybyło do *Lauzanny* wiele kompanii *Wodzkich*, i udały ſię do *Walezyi.* Milicye *Wodzkie*, które w wielkiey liczbie do tego kraiu wraz z 1000. *Francuzow* dążą, przywrócą tam w krótce spokoyność.— P. S. zapewniaią, iż miaſto *Sion* po krwawey bitwie przez *Francuzow* odebrane zoſtało.

Dyrektoryat wykonawczy Rzpltey *Helweckiey* rozpoczął prace swoie od wydania naſtępuiącey proklamacyi do ludu *Helweckiego.* „Naypierwszy i nayważnieyszy krok w nowym porządku rzeczy ieſt iuż u nas dopełnionym. Jedność Rzplty *Helweckiey* przyięta za zasadę, ieſt wam od obu rad ciała prawodawczego publicznie oznaymioną, a przez Dyrektoryat do ſkutku przyprowadzoną zoſtanie. Lecz do szczęśliwego dopięcia zamiarow swoich potrzebuie Rząd waszego zaufania, waszey miłości, i gorliwego przykładania ſię wſzyſtkich obywatelow, a tey spodziewać ſię po was ma prawo, gdy wybrany zoſtał przez waszych reprezentantow, a wybór członkow iego, rownie iak cała powierzona im władza, od ogulney woli waszey pochodzi. Wspól-Obywatele! W przeciągu kilku tygodni, przebiegliśmy puł wieku, ſtoiemy na samym wniyściu do wielkiego zawodu, z którego wszelkich korzyści oczekuiemy, iakie nam wolne używanie nayszlachetnieyszych praw człowieka, i ziednoczenię rozproszonych ſił zaręczaią. Dyrektoryat wyk: który was ma do tego zawodu wprowadzić, zna całą ogromność obowiązkow swoich. Na widok ich odwaga zdaie ſię upadać, gdyby ią ogień miłości oyczyzny nieożywiał. Oznaymuiąc wam początek prac swoich, oczekuie od was sentymentow, iakie wolnemu narodowi przyſtoią, a których duch każdemu narodowi iakkolwiek małemu, ſiłę wewnętrzną i zewnętrzny szacunek przynosi. Wolność i równość są zasadami naszey Konſtytucyi, ſłowa, które oczy wasze wszędzie oglądaią, uszy wszędzie ſłyszą, lecz nie ieſt dosyć w uſtach ie waszych noſić, wysoki ich szacunek, powinien głęboko w sercach waszych utkwić, powinien być szalą wſzyſtkich życia waszego czynow. W ſtanie tylko towarzyſkim człowiek wolnym być może, w proſtym ſtanie natury poiedynczy człowiek ieſt naymocnieyszym. Częſto obywatel powinien wolą swoią, woli ludzkości poświęcić, czyni to iednak chętnie, gdyż więcey w tym zyſku niż ſtraty odnieść może, zabespieczaiąc tym samym prawa swoie przeciw nienawiści i zdradzie. Wolność nie ieſt prawem do czynienia wſzyſtkiego, co ſię każdemu podobać może. Rozwięzłość ieſt iey śmiercią; a kto szanownego iey imienia do wzruszenia spokoyności publiczney używa, ten zaſługuie być niewolnikiem. Wolność ieſt własnością czynienia tego wszyſtkiego, co prawom drugiego nieszkodzi. Szanuycie prawa waszych współ-braci, ieżeli chcecie aby oni wasze szanowali, gdyż nikt nie ieſt więcey wolnieyszym nad drugiego, wszyscy rownemi ieſteśmy. Natura ſtworzyła nas wprawdzie nierownemi w ſiłach ciała i duszy, odmienne wychowanie, błędny ſkład rządow ieszcze bardziey nierowność tę zwiększyły. Lecz wszyscy rodząc ſię z iednakowemi prawami i obowiązkami, mamy iednakowe prawo do korzyści ſpołeczeńſtwa. Zycie, honor, własność iednego obywatela niemniey doznawać powinny opieki, iak wszyſtkich innych. Cnota i zdatność iedynie powołuią do publicznych urzędow, a każdy obywatel, czy sam przez ſiebie, czy przez swoich reprezentantow, przykładać ſię powinien do dobra publicznego. Rowność powinna bydź tylko rozumiana przed xięgą praw; czy idzie o nadgrodę, czy o karę, prawo dla wszyſtkich ieſt równe. Prawo święte nazwiſko! ty ieſteś duszą wszelkich towarzyſtw ludzkich, przerobiłoś drapieżne zwierzęta na ludzi, a ludzi na obywatelow. W kraiu wolnym, gdzie wola ludu ma w zamiarze dobro ogulne wszyſtkich, i zabespieczenie praw każdego w szczegulności, uszanowanie i podległość zawsze prawu towarzyszyć powinny. Ile razy rząd w imieniu iego mowić będzie, wola iednego milczeć powinna. Powszechne dla praw uszanowanie, dowodzą godność ludu zdatnego do wolności; Nie zna ten iey, kto ſię chce z pod panowania praw wyłamać. Wszakże wolność nie cierpi żadnego iarzma, wszyſtko co nie ieſt zbronne prawami, każdemu dozwolonym być powinno. Szanuycie prawa wasze, są one wam przez waszych reprezentantow nadane. Tam gdzie są prawa, muszą być i wykonawcy, lecz urzędy publiczne nie są dobrodzieyſtwem, które kray rozdaie, lecz raczey ciężarem, który wkłada. Dla nadania powagi prawom, urzędnik publiczny powinien być otoczony mocą i okazałością, oprocz wykonywania swoiey doſtoyności, ieſt on we wszyſtkim rowny wspoł obywatelom ſwoim. Szacunek może w prawdzie zaſłużonego męża doſięgać nawet za okręgiem iego urzędu, ale ieſt to dobrowolna ofiara oddana zdatności i cnocie. Powinien on uprzedzać wszyſtkich w poſłuszeńſtwie prawom, kto bowiem nie umie być poſłusznym, nie ma prawa do rozkazywania. A gdyby kiedy zapomniał obowiązkow swoich, gdyby wpływu swey doſtoyności miał na złe użyć, ieſt droga otwarta do oſkarżenia naypierwszych urzędnikow kraiu. Słaba niewinność znaydzie ſwoich mścicielow. Szanuycie waszych urzędnikow publicznych, są oni dziełem waszego wyboru, szanuiąc ich, sami ſię ſzanuiecie. Konſtytucya nasza nadała rozległą moc Dyrek: Wyk: Im ta ieſt większą, tym częſtſza będzie sposobność do dobrze czynienia, ale razem tym cięższa będzie odpowiedzialność. Bodayby nie przyszedł nigdy dzień taki, w którymbyście mogli sprawiedliwe zanieść ſkargi przeciw bezprawiom iego. Granice władzy nieokreślone przez Konſtytucyą, będą od ciała prawodawczego oznaczone. Dyrek: nie żąda innych praw, iak tylko tych, które ſłużyć mogą do zabespieczenia waszych, lecz razem użyie całey ſwoiey mocy dla zapewnienia spokoyności publiczney, i nadania prawom winnego szacunku, zniszczenia wszelkich uſtaw poniżaiących

naturę ludzką. Ob: *Helweccy!* naypewnieysza warownia wolney konſtytucyi ieſt cnota obywatelſka. Lud niemaiący obyczaiow, nigdy nie był wolnym, ani wolnym być może. Ale nie mieć nic ſobie do wyrzucenia przed xięgą praw, nie ieſt to ieszcze cnotą, kto wyższe prawo, wyższego ſędziego w ſobie ſamym nie znayduie, ten ieſt od niey ieszcze dalekim. Duch publiczny wymaga ofiary z ſiebie dla dobra współ-braci dla dobra oyczyzny, a bez ducha publicznego żaden wolny kray ani utrzymać ſię, ani ugruntować nie może. Pamiętaycie iednak, iż obalaiąc dawne uſtawy i nowy porządek rzeczy wprowadzaiąc, budynek przeznaczony dla teraźnieyszych i przyszłych pokoleń nie może w iednym dniu ſtanąć. Nie żądaycie więc aby był zaraz wygodnym, kiedy zaledwie pierwsze iego fundamenta są dopiero założone. Obyw: *Helwecyi*, a nie iuż Kantonow! ieſteśmy teraz tym, czym oycowie nasi być rozumieli, ieſteśmy wolnemi; ieſteśmy tym, czym oni nie byli, ieſteśmy iednym ciałem. Kto od dnia dziſieyszego nie zechce hołdować uſtawom wolności i rowności, tego ſprawiedliwa surowość praw ścigać będzie, lecz zapomniycie o przeszłości, kto iako brat połączyć ſię z wami zechce, tego iako brata przyimiycie. Zadne granice nie przedzielaią iuż mieszkańcow rożnych Kantonow, żadne mury nieodłączaią obywatela mieyſkiego od wieyſkiego. Obywatel *Helwecki* ieſt obywatelem wſzyſtkich Kantonow, nie pytaycie ſię więcey zkąd on ieſt, ale pytaycie ſię, czy powinności obywatela dopełnia, czy zaſługuie ſię dobrze oyczyznie. — W *Arau* d. 30. Kwietnia 1798.

(podpisano) Prezydent i członki Dyrektoryatu Wyko: *Legrand*, *Glaire*, *Oberlin*, *Bay*, *Pſyſſer*.

z Bazylei dnia 14. Maja.

Rozchodzą ſię wiadomości iż w naszych okolicach założony będzie oboz dla 10. tyſięcy woyſka *Francuzkiego*.— Woyſka *Francuzkie* dnia 9. do *St-Gall* przybyłe, są w liczbie 1600. ludzi. Drugi korpus z 2700. ludzi złożony, udał ſię ku *Stein* nad *Renem*. Na sessyi wielkiey Rady dnia 7. poſtanowiono iż wszyſtkie dobra zakonow, kapituł i opactw będą sekweſtrowane.

z Florencyi dnia 2. Maja.

Oſtatniey ſoboty Dwor nasz odebrał wiadomość o przybyciu do *Radicoſani* iednego korpusu woyſka *Francuzkiego*, który zdawał ſię zmierzać ku *Toſkanii* od okolic *Sienny*. Natychmiaſt wyſłano do tego miaſta Brygadyera gwardyi *Palatyńſkiey*. Dowiedzieliśmy ſię potym iż ten korpus ſkładał ſię około z 300. ludzi, lecz niewiadomo w iakich zamiarach przybył. Znayduiący ſię tu *Anglicy* lękaią ſię o *Livornę*. P. *Windham* i niektórzy inni udali ſię do tego miaſta.

z Turynu dnia 3. Maja.

Patryoci *Piemontscy* ze wszyſtkich ſtron odparci, pokazali ſię znowu od granic *Genui*. Donoszą z *Alexandryi* iż z 26. na 27. w nocy korpus około z 400. ludzi złożony, pomykał ſię z rożnych części kraiu *Liguryiſkiego* ku *Pozzuolo*, i że opasawszy 200 ludzi woyſka królewſkiego, po krotkiey bitwie wszyſtkich zabrał w niewolą i poprowadził do *Caroſio*.

z Medyolanu dnia 7. Maja.

Ob: *Maret* Miniſter pełnomocny *Francuzki* przy *Cisalpinach*, przybył tu dnia wczorayszego.— Kawaler *Orozco* Miniſter *Hiszpańſki* odprawił tu pierwszą audyencyą. Rozſiana wieść iakoby Legiony *Auxyliarne* w ſłużbie Rzpltey *Cisalpińskiey* zoſtaiące, przeyść miały do ſłużby *Francuzkiey*, ieſt fałszywa.— Rada woienna rozpoczęła iuż proces Lorda *Briſtol*.— Dowiaduiemy ſię iż *Buonaparte* przybędzie z *Tulonu* do *Genui*, i że nawet odwiedzi *Medyolan*.

Gazeta *Turyńſka* pod d. 24. Kwietnia donoſi, iż procz bandy, która wpadła do *Caroſio*, inne ieszcze oddziały uderzyły na pagorek *Luserny* i wyższą *Novarcſe*, lecz wszędzie odpędzone zoſtały. Potyczka była potym pod *Gravellona* na d. 21. Kwietnia gdy insurgenci powracali od *Domo d'Oſſola*. Wielu na placu bitwy poległo, wielu w niewolę ſię doſtało, reszta zoſtawiwszy armaty i bagaże, w góry uciekła. Równie szczęśliwie powiodł ſię woyſkom Królewſkim attak w *St. Chriſtoforo*, wiosce do prowincyi *Aqui* należącey, gdzie insurgenci z ſtanowiſka swego wypartemi także zoſtali. Krol ogłoſił amneſtyą dla tych, którzy iako obłąkani pod poſłuszeńſtwo rządom iego powrócićby chcieli.— Od d. 25. nie mamy żadnych wiadomości z *Turynu*, odebraliśmy tylko rapport z głowney kwatery insurgentow w *Caroſio* pod d. 27. w którym ſzef sztabu ich *Junod* donoſi, iż patryoci zaięli *Novi*, i woyſka Królewſkie pod *Pozzuolo* porazili.—Miniſter wewnętrzny Rzpltey *Rzymſkiey* Ob. *Corona* urząd swoy złożył. Ob. *Toriglioni* miniſter policyi ſprawiedliwości po nim urząd ten obeymuie, a tego Ob. *Pierelli* członek *Trybunału* zaſtąpi.

W *Piemoncie* rozruchy zupełnie nie uſtały. Insurgenci lubo zoſtali w wielu mieyscach rozproszeni, mocno iednak trzymaią ſię nad granicą *Liguryiſką*. Odparli woyſko Królewſkie, zabili 100. ludzi a 500. w niewolą zabrali. Pogłoſka nawet chodzi, iż zaięli miaſto *Aſti*.— Prywatną biblioteką papiezką bogatą w dawne xięgi 15. wieku i kosztowne edycye, zakupił w *Rzymie* xięgarz za 36,000. piaſtrow. Mówią, iż w tey bibliotece znaleziono znaczny ſkarb w złocie i kleynotach.— Znaiomy malarz *Müller* dla przeciwnego sposobu myślenia uſtawom repulikanckim wygnanym z *Rzymu* zoſtał. Kommiſſarz *Francuzki Roesner* rodem z *Szląska* zakupił ſławne obicia *Rafaela* za 30,000. piaſtrow.— Dawny w *Rzymie* miniſter *Szwedzki Piraneſi* podziękował Królowi swemu za pensyą 600. *Szkudow*, i wzywa wszyſtkich ex-szlachty do złożenia wraz z nim w *Kapitolium* na d. 29. Kwietnia wszyſtkich gwiazd i orderow.

z Genui d. 5. Majb.

Konwoy z 80. ſtatkow złożony, wypłynał z tąd d. 27. i po trzech dniach żeglugi, ſtanął szczęśliwie w *Tulonie*. Te ſtatki zabrały z ſobą na dwa mieſiące żywności. Jedna z Galer *Liguryiſkich*, która im za eſkortę ſłużyła, weszła do naszego portu z nader ważnemi depeszami. Naſtępuiącego dnia udała ſię ku zachodniey ſtronie.— Miniſter *Francuzki Sotin* odprawił dnia wczorayszego długą z naszym Dyrektoryatem konferencyą.—Miniſter Króla *Sardyńſkiego* zanioſſszy żądanie o wolne przeyście przez territorium *Liguryiſkie*, dla iednego korpusu, przeznaczonego zapewne przeciw patryotom w *Caroſio*, odebrał niepomyślną odpowiedź. Ciało Prawodawcze (wyraża z tego powodu gazeta *Genueńſka*) zoſtawiła w mocy Dyrektoryatu wszyſtkie ſposoby, któreby mniemał być przyzwoitemi i ſkutecznemi dla zachowania praw i honoru narodu.

OBWIESZCZENIA

Folwarki i wſie do klucza Grzegorzewſkiego w Intendenturze Łęczyckiey ſytuowanego, należące, iako to: 1) Dzierżawa Grzegorzew, Przybyłow, Skobielice, Choyny, Kiełczewek, Jamy, Połomnica, Smardzewo, i Pieczew, cum attinentis et pertinentiis. 2) Dzierżawa dobr Boguszymce, z wszelkiemi użytkami, w anszlagu wyrażonemi. 3) Dzierżawa dobr Sdułow i Koczewa ze wszyſtkiemi przyległościami i należytościami, maią być na nowo na trzy lata od feſtu S. Troycy 1798. R. do tegoż święta w R. 1801. przez licytacyą w dzierżawę wypuſzczone, a to tym sposobem: iż dobra do dzierżawy Grzegorzewſkiey przyłączone, tak iak są ſub Nro. 1mo ſpecyfikowane, albo całkiem wypuszczone, alboliteż dobra Smardzewo i Pieczew do nich odłączone i osobno arędowane być mogą, co od życzenia większey liczby licytantow będzie zależało. Przeto termin teyże licytacyi na d. 19. Czewca r. b. w tuteyszey J. K. Mci Kamerze Woyſkowo-Ekonomiczney naznaczony zoſtał. Zaprasza ſię zatym dzierżawcow do dzierżawienia sposobnych, aby ſię w dniu przerzeczonym z rana o g. 9. w tuteyszym kraiowym collegii Pałacu znaydowali i offerta ſwoie podawali, zapewniaiąc ich oraz, iż tym, ktorzy kondycye założyć ſię maiące wypełnić zechcą, więcey daiącemi zoſtaną i bezpieczeńſtwo dać ſię maiące przyzwoicie okażą, dzierżawa im przyznaną (do naywyższey iednak approbacyi) i kontrakt z onemi zawartym zoſtanie.— Działo ſię w Warszawie d. 24. m. Maja 1798. r.

J. K. Mci Pruſs Połud: Woienno-Ekonom: Kamera.

Dobra klucza Komornikowſkiego w Powiecie Błońſkim położone, ſkładaiące ſię: 1.) z Folwarku Komorniki; 2.) Duki; 3.) Przypki; 4.) z Kawałka gruntu folwarcznego przy wsi Grzędach; 5.) z dochodow miaſta Tarczyna; 6.) Wsi Komorniki; 7.) Ruda; 8.) Z części wsi Kotoryce, do tegoż klucza należącey; 9.) Ze wsi Grzędy. 10) Woli Przypkowſkiey; 11.) Duki; 12.) Przypki; maią być przed niżey podpisaną Kamerą J. K. Mci Woienną-Ekonomiczną na dniu 31. t. m. na lat trzy, to ieſt: od kwartału Trinitatis 1798. do tegoż czasu w roku 1801. ze wſzelkiemi do nich należącemi, i w anszlagu opisanemi użytkami w arędę wypuszczone, i na powtorną wyſtawione licytacyą; wzywaią ſię zatym wſzyscy ci, którzy maiąc za ſobą pewność i dobre pryncypia gospodarſkie, życzą sobie dzierżawy, aby ſię na wyżey wzmiankowanym terminie o godz: 10. z rana w rezydencyi Kamery J. K. Mci Woienno-Ekonomiczney ſtawili, i z offertą swoią oświadczyli ſię; z zapewnieniem, iż dobra te podług ſtoſunku okoliczności wypuszczone im będę. — Dan w Warszawie dnia 18. Maja 1798. roku.

Kamera J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Niektóre pomięszkania i oddzielne izby w bywſzym pałacu Saſkim, tudzież w officynach do niego należących i tylnych zabudowaniach, częścią iuż teraz prożne, częścią na S. Jan roku bieżącego przez Lokatorow wyprożnionemi być maiące, będą na rok w komorne wypuszczone; Gdy więc w tym celu publiczny termin licytacyi na dzień 30. tego mieſiąca zoſtał oznaczonym: Zyczący sobie zatym naiąć takowe pomięszkania, maią ſię ſtawić tego dnia z rana o godzinie osmey na Kamerze Woienno-Ekonomiczney: i oświadczyć ſię względem offerty, wprzod zaś mieszkania maiące być wynaiętemi, mogą codziennie obeyrzeć; zalecono bowiem zoſtało Panu Zugck Architektowi w pierwszym pawilonie przy Pałacu Saſkim mieszkaiącemu, aby nie tylko każdemu z życzących ſobie takowego naymu, pomieſzkania te prezentował, ale nadto onym ogólne do kontraktu obiawił warunki. Z resztą kto ſtawi zupełną i niewątpliwą pewność względem ofiarowaney przez ſiebie kwoty komornego, takowy zaraz po zakończonym dziele licytacyi do użycia wynaiętych przez ſiebie mieszkań przypuſzczonym zoſtanie; zachowuiąc iednak potwierdzenie Aktu takowego przez wyższą Zwierzchność Kraiową. — w Warszawie d. 11. Maia 1798.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woyſkowa i Ekonomiczna Kamera.

Podaie ſię do wiadomości, iż od S. Jana roku teraźnieyszego rożne Sklepy i Pomieszkania do Ekonomii Miaſta należące do naięcia są, iako to:— 1.) Pod ratuszem ſtarego miaſta rożne Sklepy.— 2.) W kamienicy przy nowo-mieyſkiey bramie pod Nr. 161. całe drugie piętro i na dole duża ſzynkownia.— 3.) Cała kamienica przy nowo-mieyſkiey bramie pod Nr. 164. będąca; niemniey i Sklep tamże.— 4.) W kamienicy przy nowomieyſkiey bramie pod Nr. 169. będącey całe 1wsze piętro.— 5. W kamienicy na rynku ſtarego miaſta pod Nr. 179. będącey na 1wszym piętrze 5. pokoi z kuchnią i piwnicą; iako też i całe 2gie piętro z kuchnią i piwnicą — Chcący takowe naiąć, mogą ſię każdego czasu względem ceny komornego w Ekonomii mieyſkiey zainformować.

Wypis z Kſięgi naznaczonych dla Dóbr Ziemſkich i Duchownych w Powiecie Czerſkim *do urządzenia dzieła hipotycznego terminow.*

1 Brzumin. 2 Kempa Brzumińſka. 3 Wulka Załezka. 4 Obory. 5 Cieciszew. 6 Oborki. 7 Gwoździe i Borki. 8 Kawęczyn. 9 Dembowa. 10 Opacz. *(Termin ſtawienia ſię na dzień 2. Czerwca.)* 11 Karczma Brog. 12 Habdzin. 13 Habdzinek. 14 Lilica. 15 Słomczyn. 16 Skolimow. 17 Piaſki i Kopyty. 18 Kempa Habdzińſka. 19 Jeziorna i Papiernia. 20 Łubna. *(na dzień 4. Czerwca.)* 21 Baniocha. 22 Brzyszcze. 23 Łęg. 24 Klyczyn. 25 Grzanki. 26 Podłęże. 27 Koło. 28 Czernidła. 29 Gaſſy. 30 Jazgarzew. A. *(na dzień 5. Czerwca.)* 31 Łoś. 32 Pilkurka. 33 Uſtanowek. 34 Krupia Wulka. 35 Kempa. 36 Zabieniec. 37 Zgorzałe. 38 Karczma Zaleſie. 39 Jeſſowka. 40 Gołkow. *(na dzień 7. Czerwca.)* 41 Bobrowiec. 42 Kały 43 Głoſkow. 44 Zielona. 45 Łbiſka. 46 Wulka Kozadowka. 47 Wulka Wyględowka. 48 Uſtanow. 49 Choynow. 50. Wola Gołkowſka. *(na dzień 8. Czerwca.)* 51 Roſolza. 52 Roſoſzka. 53 Zielazna. 54 Czaplin. 55 Obrąmb. 56 Kiełbaſka. 57 Sułkowice. 58 Czarnylas. 59 Staniszewice. 60 Maohcin. *(na dzień 9. Czerwca.)* 61 Czaplinek z Młynem. 62 Sierzchow. 63 Sobikow. 64 Cendrowice. 65 Dobiesz. 66 Piekut z młynem. 67 Drwalewiec. 68 Budziszyn. 69 Budziszynek z młynem. 70 Drwalew. *(na dzień 11. Czerwca.)* 71 Lasopole. 72 Barcice. 73 Wola Pieczyſka. 74 Pieczyſk. 75 Zadembie. 76 Prazmow. 77 Zawodne. 78 Wola Prażmowſka. 79 Wola Wilcza. 80 Dziecinow. *(na dzień 12. Czerca.)* 81 Zyrowek. 82 Goscienice. 83 Słonawa. 84 Wola Jaroszowa. 85 Wągrodno. 86 Chośna. 87 Uwieliny. A. 88 Słonawa. 89 Zyrow. 90 Winiary. *(na dzień 14. Czerwca.)* — *(Dalszy ciąg tego Wypisu, w naſtępuiącey Gazecie.)*

DONIESIENIA.

Wymiar dóbr znacznych JO. Xcia Jmci *Radziwiłła* Wwdy Wileń: ma być niezawodnie tego lata rozpoczęty: ieżeli więc kto z WW. Geometrow czuiących ſię do pewności w Teoryi i Praktyce tey nauki, życzy ſobie być czynnym, może ſię udać po dokładną w tey mierze informacyą do JP. Nowickiego Geom: mieszkaiącego tu w Warszawie na ulicy Franciszkańſkiey, bliſko obwachu we dworku JP. Rytelſkiey Nro 1818.

W. *Franciszek* Dumańſki na Pradze podczas szturmu znayduiący ſię, gdy od momentu tego niewiadomo ieſt czy zginął, lub gdzie ſię obraca. Przeto bracia iego rodzeni w ziemi Czerſkiey mieszkaiący iako naymocniey upraszaią Publiczność, ieżeliby ſię gdzie znaydował, aby o nim dana była wiadomość, na Pocztę *Górę* do *Warpens*, a expens Pocztowa i nadgroda, z wdzięcznością przez tychże braci iego powrócona będzie.

Aus dem Nachlaſz des hier verſtorbenen Kauffmanns Kaul, *werden in deſzen Magazin in der Damm Hirsch Strasze Nro 622. am 5ten des Künftigen Junii Monats und die folgende Tage von 9. bis 12. Uhr vormittags und 3. bis 6. Uhr Nachmittags verschiedene Waaren; als: Cortex Chinæ, Pimento, Reisz, Englischer Sanf, Gummi Gutta, Cinober in Crudo, Lacmus, Pecco Thee, Grosz Median Papier, Chocolade, Burgunder, Champagnier, Muscat und Rhein Wein, alter Unger Wein, Mallaga, Rother Wein, Chateau Margeau genannt, Franz Wein in Bouteillen, Arac, Wein Eszig, Wage Balken und Gewichte, in groszen und kleinen Partheyen an dem Meiſtbiethenden gegen gleich baare Bezahlung in Courrant Gelde verkauft, welches dem geehrten Publico zur beliebigen Nachricht bekannt gemacht wird.*

Z maiątku po śmierci nieboszczyka *Kaul* Kupca Warszawſkiego pozoſtałego, w magazynie w ulicy Daniełowiczowſkiey pod Nrem 622. ſytuowanym, dnia 5. przyszłego mieſiąca Czerwca i dni naſtępuiących, z rana od od 9. do 12. a po obiedzie od 3. do 6. godziny różne towary. iako to: Cortex Chinæ, Pimento, Ryż, Muſztarda Angielſka, Gummi Gutta, Cinober in crudo, Lakmus, Pecco Herbata, papier Rygałowy, Czekolada, Burguńſkie, Szampańſkie, Muszkatowe i Ryńſkie wino. ſtare wino Węgierſkie, Malaga, czerwone wino Chateau Margeaux zwane, Francuzkie wino w butelkach, Arak, ocet winny, wagi, balki gwichty, w części i ogule więcey daiącemu za gotowe w grubey monecie pieniądze przedawane będą, o czym Prześwietney Publiczności donosi ſię.